

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: Ljubljana, Knapljeva ulica št. 5. TELEFON 31-22 do 31-23. ROKOPISI SE NE VRACAJO. IZHAJA V SAK DAN RAZEN PONEDELJKA

SLOVENSKI POROČEVALEC

INTEGRATNI ODDELK LJUBLJANA, BELLENBURGOVA ULICA ST. 9. TELEFON 38-32, 38-33. POSTNI ČEKOVNI RAČUN V LJUBLJANI ST. 11.739. OGLASI PO CENIKU MESEČNA NAROČNINA 45 DIN

GLASILO OSVOBODILNE FRONTESLOVENIJE

Mi se ne bomo pomirili s tem, da bi žrtvovali življenske interese naših narodov za imperialistične interese kogarkoli

Slovensko ljudstvo izreka naši delegaciji na mirovni konferenci zahvalo in priznanje

SPREJEM NAŠE MIROVNE DELEGACIJE NA JESENICAH

Jesenice, 19. oktobra. Nocojšnjo noč je slovensko ljudstvo nad vse slovensko in prisrčno pozdravilo vračajočo se jugoslovansko mirovno delegacijo s tov. Edvardom Kardeljem na čelu, ki je v Parizu tako neumorno in neomejno branila pravice slovenskega naroda, pravice vseh jugoslovanskih narodov in vseh zatiranih in zaslužjenih narodov sveta. Ze dolgo pred določeno uro se je zbrala na okrašenem kolodvoru na Jesenicah večstošoglavna množica, ki je hotela na vsak način pozdraviti borec za naše pravice in za svobodo tržaškega in primorskega ljudstva. Postajno postopje je bilo vse v zastavah. Med slovenskimi in jugoslovanskimi zastavam so se vile rdeče tržaške in italijanske protifašistične trobojnice z rdečo zvezdo, ki so jih prinesle delegacije bratskih protifašističnih italijanskih delovnih množic iz Trsta in Tržiča, ki so se prišle zahvaliti tov. Kardelju, ker je na mirovni konferenci tako zvesto zastopal tudi njihove življenske interese. Stevilni napisi so pričali, da se vse naše ljudstvo dobro zaveda, kako težak boj je bila naša mirovna delegacija v Parizu z med seboj povezanimi svetovnimi imperialističnimi klikami.

Cepprav je imel vlak skoraj tri ure zamude, je čakajoča množica vztrajala na peronu. Pregnatji je ni moglo niti mraz, ki je pritisnil proti polnoči. Cakanje so si krajšali ljudje s pesmijo, godbe pa so igralo korantnice.

Ko je ob 1.45 privozil na postajo vlak delegacije, je planil delegatom nasproti val navdušenega pozdravljanja in vzklikanja. Ko pa je množica zagledala tov. Kardelja, ki je v spremstvu ostalih delegatov izsto-

Šef jugoslovanske delegacije Edvard Kardelj Jeseničanom

Tov. Edvard Kardelj je nato spregovoril zbrani množici:

Tovariši in tovarišice! V imenu vse naše delegacije se vam prisrčno zahvaljujem za pozdrave.

Vi veste, da je naša delegacija šla v Pariz s težko nalogo. Ko smo pred skoraj tremi meseci odhajali z Jesenic, smo vam rekli: Ne vemo, kaj bomo mogli doseči v Parizu na konferenci, kajti proti nam so sile, ki ne vedo, kaj je svoboda majhnega naroda. Toda ob enem smo vam rekli: Ne glede na to bomo tam storili svojo dolžnost. Mi bomo tam povedali to, kar misli vse naše ljudstvo. Mi ne bomo odstopili pod nobenim pogojem od pravične stvari svojega naroda.

Sli smo, tovariši in tovarišice, na pariško konferenco z zavestjo, da so za te zahteve, ki naj jih branimo v Parizu, krvaveli naši najboljši ljudje, da so za te zahteve umirali tisoči in tisoči, da smo vsako ped našo zemljo preprijli s krvjo naših najboljših ljudi. (Vzkliki: Slava padlim borcem!) In ko smo branili te zahteve, smo vedeli, da ne branimo samo sreče in bodočnosti slovenskega naroda, da ne branimo samo sreče in bodočnosti delovnega ljudstva, ampak smo vedeli, da ob enem branimo tudi čast, ponos in slavo naše borbe ves čas osvobodilne borbe in vse naše zgodovine. Dobro smo se zavedali, da se za zeleno mizo ne smemo odreči temu, kar so s krvjo in žrtvami priborili svojemu narodu najboljši boreci tega naroda, kar je priborilo trpljenje in kar so priborile muke našega ljudstva. In zato je naša delegacija v Parizu branila z istim ponosom in z isto odločnostjo upravičene zahteve našega naroda, s kakršnimi so branili te zahteve naši boreci na fronti, naši boreci v Narodno osvobodilni vojski, Jugoslovanski armadi, ki se je pod Titovim vodstvom borila za vsak meter te zemlje in ki je osvobodila vso to zemljo. (Vzkliki: Živela Jugoslovanska armada!)

Vi veste, tovariši in tovarišice, kako se je konferenca končala. Naša delegacija ni mogla ostati do konca na tej konferenci. Ona ni prisostvovala zaključnemu zasedanju te konference, ker ni mogla priznati sklepe, ki so bili tam sprejeti, kot sklepe, ki bi bili obvezni za Jugoslavijo. Mi smo povedali konferenci, da je naš narod dal preveč žrtve in da je preveč trpel za to, da bi končno postal svobodni in da bi bil združen pod eno streho in da noben predstavnik nove Jugoslavije ne bi mogel podpisati takega mira, ki bi ponovno vrzel deset in deset tisoče naših ljudi pod tuj jarem. Povedali smo tudi na konferenci, da lahko sprejemajo

kega naroda proti njegovi volji, brez sodelovanja tega naroda. Tudi Hitler je hotel določiti pot usodi našega naroda, toda vse naše ljudstvo je kakor en človek vstalo na noge in se borilo proti fašističnim krojačem Evrope. V tej borbi skupaj z vsemi narodi Jugoslavije s tov. Titom na čelu je dokazalo, da je dovolj zrelo, da more samo odločiti o svoji usodi in o svoji bodočnosti. Zaradi tega lahko danes govorimo sveto, da brez nas, brez volje našega ljudstva in proti volji našega ljudstva, proti volji narodov Jugoslavije nihče ne more o naših mejah in naši bodočnosti izrekat kakršnih koli odločitev in kakršnih koli sklepov, ki naj bi bili trajni, ki naj bi bili obvezni za naše narode, za novo Jugoslavijo. (Tako je!)

Med osvobodilno borbo smo se naučili marsičesa, predvsem pa smo se naučili treh stvari: 1. Naučili smo se jasno zavedati, da ni sile, ki bi mogla pravično stvar uveljaviti, pokopati, spraviti jo s sveta. Zmaga pravične stvari je prav tako neizbežna, kakor je neizbežen napredek človeštva, zmaga človeka nad nasiljem in tiranijo reakcije.

2. Naučili smo se, da sila naroda ni v njegovem številu, ampak v njegovi pripravljenosti za borbo in žrtve, v njegovi upornosti v borbi za svoje pravične zahteve. 3. Naučili smo se boriti, naučili smo se biti odločni in trdni v svojih zahtevah. Zaradi tega lahko danes govorimo sveto, da ne glede na to, kakšne sklepe bo kdo sprejel, pravična stvar našega ljudstva ne more umreti, ampak mora zmagati in bo zmagala. (Tako je!)

Naj živi svobodna, združena Slovenija v Federativni, ljudski, Titovi Jugoslaviji!

Množica je govoril tov. E. Kardelj čisto prekinjala z navdušenim vzklikanjem in odobravanjem, zlasti, ko je govoril o prizadevanju delegacije, da doseže za našo državo pravične meje in pomaga utrditi svetovni mir.

razne sklepe, različne odločitve, ampak trdna in trajna je lahko samo tista odločitev, s katero se strinja narod sam. Mi smo tudi povedali na konferenci, da te odločitve, ki jih je sprejela pariška konferenca, ne bodo niti trdne niti trajne prav zaradi tega, ker se z njimi naš narod ne strinja in ker jih ne more nikdar priznati. Vaši pozdravi na naši meji so dokaz vsemu svetu, da naše ljudstvo podpira stališče, ki ga je zavzela naša delegacija na mirovni konferenci. (Tako je!) Vaši pozdravi, vaše besede kličejo sveto, da je naša delegacija govorila na pariški konferenci prav, ko je rekla, da ti sklepi ne morejo biti in ne bodo trajni in trdni zato, ker jih naše ljudstvo ne odobrava in jih ne more sprejeti. Tam, kjer narod stoji enotno, čvrsto in odločno v obrambi svoje pravične stvari, ni sile, ki bi mogla preprečiti, da bi končno ta pravična stvar zmagala.

Zgodovina ne bo zapisala pariške konference na strani slave. In tudi sklepov te pariške konference zgodovina ne bo zapisala kot zmago pravičnosti in miroljubja ter dobrih odnosov med narodi. Nasprotno: na pariški konferenci na žalost pravičnost ni imela besede. Na pariški konferenci tudi niso imeli besede stvarni dokazi niti ne demokratska načela niti ne načela svobode narodov in enakopravnosti narodov. (Stranota!) Večina delegacij je prišla na pariško konferenco že z naprej pripravljenimi odločitvami in njihovo sodelovanje na pariški konferenci je bila čisto zunanja forma, ki ni imela druge naloge kakor formalno potrditi to, kar so odločili že vnaprej. V takem položaju naši delegaciji ni preostalo drugega kakor možko in odločno povedati to, kar mislimo vsi, kar misli vse naše ljudstvo.

V naši borbi smo imeli od začetka do konca močno in stalno pomoč bratskih slovanskih držav, predvsem Sovjetske zveze (vzkliki: Živela Sovjetska zveza, živeli generalisim Stalin!), imeli smo pomoč Sovjetske Ukrajine, sovjetske Bele Rusije, pomoč Poljske in Češkoslovaške. Bratstvo slovanskih narodov se je na pariški konferenci manifestiralo v svoji praktični obliki in je dalo močan podudarek zahtevam, ki jih je naša delegacija postavila na tej konferenci.

Vi, tovariši, veste, da boj, ki smo ga začeli že davno v zgodovini in ki smo ga v odločno obdobje dovedli v narodno osvobodilni borbi, ni končan. Na pariški konferenci smo povedali in mislim, da lahko danes ponovno povemo vsemu svetu, da že minevajo časi, ko so lahko sklepali o usodi, o življenju, o bodočnosti ka-

kega naroda proti njegovi volji, brez sodelovanja tega naroda. Tudi Hitler je hotel določiti pot usodi našega naroda, toda vse naše ljudstvo je kakor en človek vstalo na noge in se borilo proti fašističnim krojačem Evrope. V tej borbi skupaj z vsemi narodi Jugoslavije s tov. Titom na čelu je dokazalo, da je dovolj zrelo, da more samo odločiti o svoji usodi in o svoji bodočnosti. Zaradi tega lahko danes govorimo sveto, da brez nas, brez volje našega ljudstva in proti volji našega ljudstva, proti volji narodov Jugoslavije nihče ne more o naših mejah in naši bodočnosti izrekat kakršnih koli odločitev in kakršnih koli sklepov, ki naj bi bili trajni, ki naj bi bili obvezni za naše narode, za novo Jugoslavijo. (Tako je!)

Med osvobodilno borbo smo se naučili marsičesa, predvsem pa smo se naučili treh stvari: 1. Naučili smo se jasno zavedati, da ni sile, ki bi mogla pravično stvar uveljaviti, pokopati, spraviti jo s sveta. Zmaga pravične stvari je prav tako neizbežna, kakor je neizbežen napredek človeštva, zmaga človeka nad nasiljem in tiranijo reakcije.

2. Naučili smo se, da sila naroda ni v njegovem številu, ampak v njegovi pripravljenosti za borbo in žrtve, v njegovi upornosti v borbi za svoje pravične zahteve. 3. Naučili smo se boriti, naučili smo se biti odločni in trdni v svojih zahtevah.

Zaradi tega lahko danes govorimo sveto, da ne glede na to, kakšne sklepe bo kdo sprejel, pravična stvar našega ljudstva ne more umreti, ampak mora zmagati in bo zmagala. (Tako je!)

Naj živi svobodna, združena Slovenija v Federativni, ljudski, Titovi Jugoslaviji!

Množica je govoril tov. E. Kardelj čisto prekinjala z navdušenim vzklikanjem in odobravanjem, zlasti, ko je govoril o prizadevanju delegacije, da doseže za našo državo pravične meje in pomaga utrditi svetovni mir.

Ljubljana protestira proti krivičnim sklepom pariške konference

Ljubljana, 19. oktobra. Danes je Ljubljana slovensko sprejela velikega borca za pravice narodov Jugoslavije, šefa naše delegacije na mirovni konferenci, v Parizu in podpredsednika zvezne vlade tov. Edvarda Kardelja. Ze ob pol 9. zjutraj so Kongresni trg napolnile množice, ki so prihajale z vseh strani Ljubljane z gorbami, z neštejnimi zastavam, in napisi, neprestano vzklikajoč šefu naše delegacije tov. Kardelju, maršalu Titu, šefu sovjetske delegacije Molotovu in vsem, ki so na konferenci zastopali pravične zahteve svobodno-

Nagovor delegata Moše Pijada

Za njim je kratko spregovoril množici tudi delegat Moša Pijada:

Tovariši in tovarišice!

Ko smo odhajali na pariško konferenco, ste nas v velikem številu pospremili in nam naročili, naj naša delegacija čvrsto in vztrajno brani pravice slovenskega in ostalih narodov Jugoslavije. Tam smo se počutili na bojni postojanki, prav tako kakor v času vojne skupno z našimi boreci. Vedeli smo, da stoje za nami velike množice ljudstva in da je naše delo delo za njegovo srečno bodočnost. Ko smo odhajali, smo obljubili, da bomo storili vse, kar je v naši moči, da priborimo pravico in pošteno rešitev naše pravične stvari. Mi smo v resnici storili vse, kar je bilo v naši moči. Bili pa so tam tudi drugi, ki so pod krinko demokracije poskušali okrniti pravične zahteve našega ljudstva. Imeli smo nekaj za-

veznikov, to so bile delegacije slovanskih narodov, v prvi vrsti delegacija bratske Sovjetske zveze. (Burno vzklikanje Sovjetski zvezi). Le naši bratje iz slovanskih dežel so popolnoma razumeli pravičnost naših zahtev. In delegacije teh dežel so storile vse, da bi zmagala naša pravična stvar, a to na tej konferenci ni bilo mogoče.

Tovariši, mi vidimo, da niste izgubili upanja, kakor ga tudi mi tam nismo izgubili. Nasprotno, pridobili smo še več zaupanja v sile našega ljudstva in v pravičnost naših zahtev. Bolj kakor kdaj koli smo prepričani, da bo naša pravična stvar zmagala.

Tovariši, zahvaljujem se vam ne samo zato, ker ste pozdravili našo delegacijo, marveč predvsem zato, ker ste prišli, da pokazete, kako čvrsta je vaša volja za zmago naše stvari.

Se eno vam imam povedati: Če je naša delegacija, ki je prvič, odkar obstojajo mirovne konference,

pokazala, kako se branijo pravice malih narodov, dosega tako velik moralni in politični uspeh, ga je zato, ker je imela na svojem čelu takega borca, kakor je tov. Kardelj.

Naj živi združitev slovenskega naroda!

Naj živi tov. Kardelj!

V imenu slovenskega naroda se je zahvalil tov. E. Kardelju in ostalim članom mirovne delegacije za njihovo napore, ki jih je stalno spremljal s toliko pozornostjo ves naš narod, pa tudi vsi drugi zatirani in svobodoljubni narodi sveta, predsednik vlade LRS tov. Miha Marinko.

Ob 2.30 je vlak z delegacijo nadaljeval vožnjo v Ljubljano. Za nekaj minut se je ustavil v Kranju, kjer je bilo tudi kljub zelo rani uri zbranih precej ljudi, ki so hoteli pozdraviti delegacijo. V Ljubljani na kolodvoru pa je delegacijo zopet pričakovala množica ljudi, ki je vztrajala v čakanju kljub mrazu in večerni zamudi vlaka, da pozdravi velikega borca za pravično stvar naših narodov.

NAGOVOR PREDSEDNIKA SNOSA TOV. JOSIPA VIDMARJA

Zborovanje je pričel predsednik SNOSA-a tov. Josip Vidmar, ki je dejal:

Tovariši in tovarišice! Čast mi je, da v imenu nas vseh, v imenu vsega slovenskega naroda, v imenu vse Jugoslavije, pozdravljam predstavnika in vodjo naše delegacije na mirovni konferenci v Parizu, tov. Edv. Kardelja. (Navdušene ovacije in klic: Živio Kardelj!) Vsaka vojna je težka preizkušnja narodne moči in narodne morale in prav tako je vsaka mirovna konferenca, ki taki vojni sledi, preizkušnja, težka preizkušnja narodove morale in moči.

Tovariši! Naši delegati v Parizu so imeli neizmerno težko delo. Stali so proti strnjnemu bloku naših neprijateljev in so se proti temu strnjnemu bloku neprijateljev morali boriti z argumenti resnice, pravice in svobode malih narodov. Naša delegacija je to svojo nalogo opravila častno. (Klici: Tako je!) Opravila je svojo nalogo tako častno, da lahko trdimo, da ni bil še nikdar noben mali narod pred svetovnim forumom zagovarjan in branjen tako, kakor je bil na tej mirovni konferenci branjen naš slovenski narod. (Klici: Tako je! Živio Kardelj!)

Moč moralnih in stvarnih argumentov, ki jih je prinesla naša delegacija na to mirovno konferenco, je bila tolikšna, da nasprotniki ne

le niso samo utihnil, marveč so sami morali priznati, da sta pravica in resnica na naši strani, na njihovi strani pa samo goli, razkrinkani imperializem. (Klici: Tako je!)

Na ta način je postala naša delegacija zagovornica ne samo jugoslovanskih interesov, ne samo interesov slovenskega naroda, temveč je postala glasnik vsega zatiranega človeštva, vseh zatiranih in tlačanih malih narodov sveta. (Klici: Tako je!)

Prepričan sem, da so vsi kolonialni narodi, ki so imeli možnost zasledovati to našo junaško borbo v Parizu, z občudovanjem in odobravanjem poslušali argumente naše delegacije in žepali iz njih moralno zavest, da bo tudi zanje prišel dan svobode in ura odrešitve.

Resnica je, tovariši in tovarišice, da so nas naši nasprotniki brutalno preglašovali, prav tako je resnica, da smo na tej konferenci, po zaslugi naše delegacije, zlasti po zaslugi tov. Kardelja, moralno zmagali. (Klici: Kardelj!) Zmagali smo tudi politično in če so nam naši nasprotniki vzeli za sedaj Trst in Gorico (Vzkliki: Hočemo jugoslovanski Trst!), če so nam vzeli ti dve mesti in nekaj kosov naše zemlje, zaradi tega še ne obupavamo, ker vemo, da je Trst sedaj in v bodoče naš. (Klici: Tako je! Trst je naš! Reka, Trst, Gorica — naša je pravica!)

To je dejansko priznal v Parizu ves oficijalni svet, tudi zapadnih zavetnikov, morali so to priznati pod pritiskom argumentov naše delegacije. Zaradi te politične zmage, zaradi junaškega boja naše delegacije, tega impozantnega boja, ki ga je naša delegacija v Parizu izvršila,

Govor Edvarda Kardelja

Podpredsednik vlade FLRJ tov. Edvard Kardelj zaradi neprestan- ovacij dolgo ni mogel priti do besede, nato pa je izjavil:

Tovariši in tovarišice!

Toplo se vam v imenu naše delegacije zahvaljujem za pozdrave in za izraz zaupanja, ki ste jih izrekli delegaciji. (Navdušeni klic: Živel!) Ti vaši pozdravi so vsem nam tem bolj dragoceni, ker vsi vemo, da so te vaše besede izraz volje vsega našega ljudstva, da so te vaše besede izraz volje, ki bi se dala izraziti v enem samem stavku: Hočemo živeti svobodni in združeni pod eno streho v svoji LR Sloveniji in v okviru FLR Jugoslavije! (Klici: Živel Kardelj, živelo bratstvo in edinstvo vseh narodov Jugoslavije!)

Zvest temu svojemu velikemu cilju se je naš narod boril skozi stoletja, zvesti temu cilju smo se borili tudi med narodno osvobodilno vojno. To voljo, kakor tudi voljo hrvaškega ljudstva za zedinjenje in združitev, je izražala tudi naša delegacija na pariški konferenci. Samo to našo sveto pravico, pravico do življenja in obstanka, pravico do svobode, smo branili v Parizu in ničesar drugega. (Klici: Tako je!) Mi nismo zahtevali tujih teritorijev, mi nismo imperialisti, mi ne grabimo za nečim, kar ni naše, nam je imperalizem tuj. (Klici: Tujega nočemo!), mi ne želimo zatirati nikogar, sami smo se borili ves čas svojega obstanka za svobodo in zato znamo ceniti svobodo drugih narodov. Mi prav tako ne želimo izvajati ne ekonomskega, ne kakršnegakoli drugega pritiska na kogarkoli. Politika pritiska, ki je nekaterim drugim državam danes lastna, taka politika pri nas nima tal. Borili smo se za pravico, da bi bili vsi lahko svobodni in združeni pod eno streho.

predlagam, da tukaj, na tem velikem zborovanju, izrečemo vsi soglasno s priznanjem in pohvalo svojo globoko zaupnico tov. Kardelju in vsej delegaciji. (Dolgotrajno vzklikanje: Živel Kardelj!)

Sedaj pa vam bo, tovariši in tovarišice, spregovoril tov. Kardelj sam.

Zaradi tega, tovariši in tovarišice, nam na pariški konferenci ni bilo treba iskati argumentov in ne mešetariti, nam ni bilo treba ničesar prikrivati, ničesar zavijati v razne fraze, kakor so delali drugi. Za nas je najbolj prečiščevalno govorno čista resnica, čista stvarnost in to stvarnost in to resnico smo mi prinesli na pariško konferenco.

Kakor je jasna in kakor je pravična naša stvar, za katero se borimo, za katero so umirali naši najboljši ljudje, tako je stvarna in prečiščevalna argumentacija, ki jo je naša delegacija prinesla na pariško konferenco. (Vzkliki: Živela naša delegacija.)

Tovariši, poleg teh argumentov, poleg dokazov, pa smo imeli še nekaj več. Mi smo imeli predvsem trdna in jasna napotila tovariša Tita (Ploskanje, vzkliki: Živel Tito!), ki je govoril v imenu vseh jugoslovanskih narodov in ki nam je naročil: Borite se za pravično stvar našega ljudstva z isto odločnostjo in častjo, s kakršno so se borili v teku osvobodilne vojne najboljši ljudje naših narodov, ki so dali svoja življenja na frontah (Vzkliki: Slava padlim borcem) po vsej naši domovini za njeno osvoboditev (Vzkliki: Tam so naše meje, kjer je naša kri!).

Tov. Tito nam je naročil: Kakor ves naš narod ne bo nikdar pozabil padlih za našo osvoboditev, kakor bo vse naše ljudstvo večno ostalo zvesto spominu teh padlih borecev, tako ne sme tudi naša delegacija na mirovni konferenci v Parizu niti za hip pozabiti na dediščino, ki so nam jo zapustili ti padli boreci, tem manj sme naša delegacija ravnati drugače, kakor so ravnali ti boreci. (Vzkliki: Slava, slava jim!) Temu duhu, ki ga je osvobodilna borba s tov. Titom na čelu vsadila v zavest našega ljudstva, je hotela biti zvesta tudi naša delegacija na

Naša gospodarska moč je ključ neodvisnosti naših narodov! Utrjujemo zvezo med delavci in kmeti v skupni borbi za boljše življenje! Naš herojski delavski razred — najmočnejša opora načrtnemu gospodarstvu! Živela JA, predstraža mira v Evropi!

Za kandidate v Ustavodajno skupščino smo izbrali svoje najboljšie predstavnike

TOVARIŠ EDVARD KARDELJ

podpredsednik Zvezne vlade in predsednik Kontrolne komisije FLR Jugoslavije, eden najvidnejših graditeljev nove Jugoslavije, odlični bореc za pravice naših narodov, je kandidat II. volivne enote Okrožja mesta Ljubljane, I. volivne enote na Jesenicah in II. volivne enote v Mariboru

TOVARIŠ BORIS KIDRIČ

minister za industrijo, predsednik Gospodarskega sveta v Zvezni vladi FLR Jugoslavije, organizator Osvobodilne fronte, predsednik prve vlade LR Slovenije je kandidat VIII. volivne enote Okrožnega mesta Ljubljane, II. volivne enote v Celju in I. volivne enote v Črnomlju

Poziv vsem rudarjem Slovenije za enodnevno predvolilno tekmovanje

Rudarji trboveljskih revirjev pozivamo vse rudarje slovenskih rudnikov na enodnevno predvolilno tekmovanje za zvišanje proizvodnje nad normalo.

Tekmovanje napovedujemo v počastitev zgodovinskega dne, ko bomo prvič v zgodovini slovenskega naroda volili svoj prvi slovenski parlament.

TRBOVELJSKI RUDARJI

Ob veliki obletnici

Od daleč nekod sem tisti večer prišel prav zelo utrujen na bazo 20, kjer sem sicer, če se more tako reči, stal. Ni bila prijetna pot v strmi brez in močno sem se kesal, da le nisem ubogal Henrika, ki mi je ponujal kupa. Ker mi je srce takrat že hudo nagajalo, sem vsake četrt ure počival, in kar koli sem nosil, mi je bilo odveč. Ko je kurir Jože videl, kakšen revež sem, bi me najraje nesel, kajti močnemu in dobremu izancu bi kaj takega bilo malenkost. Pa me je ni in počasi sva spet obrabila gladko roško kamenje in spet in spet sva počivala. Trdna noč je že bila in vsak, kdor pozna Rog, ve, kako prav ni se ne vidi, ko se v Rogu stemi. Le s težavo in dobro oznožen sem se prilézal do baze in njene straže, s katero je opazil Jože, ker je vedel znake. Teh sicer tako preprostih vojaških učenci si nisem nikdar dobro zapomnil in če sem hodil sam, sem imel večkrat sitnosti. Te stvari sem vedno prepustil Jožetu, ki je danes že poročnik in še vedno tisti skromni, iskreni in tako

20. oktober praznik narodov Jugoslavije

Med dnevi, ki jih narodi Jugoslavije praznujejo z radostjo in ponosom, je 20. oktober dan, ki je ob veličastnem pohodu svobode ponovno potrdil, da je pot, za katero so se naši narodi odločili, edino pravilna, in je nezlomljivo vero v bratsko Sovjetsko zvezo in njeno nepremagljivo Rdečo armado tisočkrat nagradil. Jugoslovanska in Rdeča armada, ki sta se 17. oktobra 1944 združili na jugoslovanskih tleh, sta izvojevali na dan veličastno skupno zmago — osvoboditev Beograda, glavnega mesta in srca narodov Jugoslavije.

Jugoslovanska armada, ki je pod Titovim vodstvom rasla in se krepila v neprestanih borbah s sovražnikom, je ob hoku Rdeče armade osvojevala svoje največje in najveličastnejše zmage, ki je bila plod vojaških in političnih naporov vseh narodov Jugoslavije. V borbi za Beograd so prevladovali borci vseh narodov Jugoslavije; borci Julijske krajine in Trsta so tudi v glavnem mestu Jugoslavije s krvjo zapisali voljo ljudstva Julijske krajine in Trsta za priključitev k Jugoslaviji, za skupno življenje v miru, ker je bila skupna tudi njihova borba v vojni.

Osvoboditev Beograda, skupna zmaga Rdečearmeje in Titovih borcev, pa je tudi za večino potrdila krvno zvezo Rdeče in Jugoslovanske armade. Jugoslovanski borci so se borili s podeseterjeno silo, ker so vedeli, da se borijo z ramo ob rami s sovjetskimi borci iz slavne zmage Rdeče armade. Sovjetski borci so se borili z zavestjo, da v vrstah Rdeče armade nosijo maščevanje nad skupnimi sovražniki, da nosijo pomoč bratom, ki so zaupali v njihovo pomoč v najtežjih dneh njihove skupne borbe. Z osvoboditvijo Beograda so Titovi borci in Rdečearmeja manifestirali bratstvo in nesebično zavezništvo narodov Jugoslavije z narodi Sovjetske zveze in utrditev slovenske skupnosti, ki je najtrdnjejši porok neodvisnosti slovenskih narodov pred vsemimi poizkusi oživiljenja fašizma in imperialističnega zavojevanja.

Maršal Tito je na ljudskem zborovanju v Kragujevcu 21. oktobra 1945. dejal: »Danes imamo za svojega zaveznika največjo deželo na svetu Sovjetsko zvezo. To zavezništvo, to nerazdružljivo bratstvo, ki je skovano v štiriletnem boju, temelji na stotoisotih hčrtih, na polokih krvi narodov Sovjetske zveze in Jugoslavije ter je trdno zakoreninjeno in nobena sila ga ne more več razrušiti. To je večno bratstvo, ki nam omogoča, da tu na jugu v Jugoslaviji mirno, brez vsake nevarnosti za neodvisnost, gradimo svoje novo življenje, svoje gospodarstva in kulturo, da zgradimo boljše in srečnejše Jugoslavije od prejšnje. Ta zveza nam je močno jamstvo, da bomo tudi na tem polju zmagali, da bomo uspeli v načrtih, ki so si jih zastavili narodi sami.«

Narodom Jugoslavije bo večino v spominu bratska pomoč Rdeče armade, njene velike žrtve, ki jih ni žrtvovala samo v borbah za Beograd, temveč vsi sto in štotoisot, ki so padli v veličastni in zmagoslavi borbi narodov Sovjetske zveze za osvoboditev vsega človeštva izpod fašističnega tiranstva. Dobro vemo, da brez velike Sovjetske zveze, nepremagljive Rdeče armade in velikega Stalina ne bi dosegli takih uspehov v borbi za svojo osvoboditev in politično-gospodarsko neodvisnost. Dobro vemo, da vsega tega, kar danes ustvarjamo in gradimo, ne bi mogli doseči brez žrtve, ki jih je doprinesla za osvoboditev zaslužnjega človeštva armada rešiteljica — Rdeča armada. Cenimo bratsko Sovjetsko zvezo tudi zaradi tega, ker je bila vsa njena velika pomoč, ki smo jo prejeli, nesebična, pomoč, kakršno da brat bratu. Zato so naša čustva do narodov Sovjetske zveze, Rdeče armade in velikega Stalina čustva večne hvalečnosti in ljubezni.

Bratska Sovjetska zveza pa ni bila nesebični zaveznik samo v vojni — tudi danes, v borbi za naše najosrednejše narodnostne pravice, opozarja Sovjetska zveza na čelu vsega naprednega človeštva na nevarnosti ne-

pravilnega miru, ki ga narodi zmagovalci sklepajo ob koncu vojne in razkrinkuje imperialistične poizkuse, da se ne priznajo neodvisnost in pravice malih narodov. Stališče Sovjetske zveze na mirovni konferenci v Parizu je ponovno dokazalo, da imajo narodi Jugoslavije v Sovjetski zvezi resničnega, nesebičnega zaveznika, ki zvesto brani tista načela, za katera se je vse napredno človeštvo borilo v borbi proti fašističnemu in imperialističnemu nasilju. Z obrambo načel resnične demokracije in pravic malih narodov si Sovjetska zveza utrjuje zaupanje vsega človeštva in vera v njeno zgodovinsko poslanstvo odpira boljše in lepše poglede v bodočnost vsega svobodoljubnega človeštva.

Danes, ob drugi obletnici osvoboditve Beograda, gledajo narodi Jugoslavije s ponosom na dneve svoje veličastne borbe za osvoboditev, obnovo in izgradnjo močne Jugoslavije. Iz ruševin starega Beograda, ki je bil nekot gnezdo protiljudskih, reakcionarnih in carskih klik, središče nacionalnega zatiranja in šovinističnih izpadov izdajalske gospode, je vstal osvobojeni Beograd, glavno mesto narodov Jugoslavije, simbol njihove enakopravnosti in bratstva, simbol njihove neodvisnosti in ljudske demokracije, ustvarjalnih in delovnih naporov v obnovi in borbi za gospodarsko močno in neodvisno Jugoslavijo. Osvobojeni Beograd je postal mesto, kjer predstavniki narodov Jugoslavije nadaljujejo s slavno tradicijo narodno osvobodilne borbe, z obrambo in zgraditvijo pribranih pridobitev naših narodov. Postal je žarišče miru na Balkanu, graditelj sodelovanja in vzajemnosti med narodi, resničnega in nesebičnega zavezništva, in branilec pravic malih narodov v njihovi borbi z imperialističnimi silami v svetu. Beograd silne volje ljudskih množic 27. marca, Beograd 20. oktobra in 11. novembra je postal Titov Beograd, ki je porok boljše in srečnejše bodočnosti vseh narodov Jugoslavije.

Med svojimi volivci je bil tov. Zoran Polič

To je napis, ki so ga postavili delavci Predilnice in Tkalnice v Mariboru nad vhod svoje tovarne. Ta naslov je mnogo več, kakor fraza, v resnici, tovarna je bila preko 50% porušena. In vendar je v enem letu vstala iz ruševin in dela danes v skoraj že polnem obsegu.

Tovariš minister Zoran Polič je v nizu predvolilnih zborovanj obiskal tudi to tovarno. Preko 300 delavcev se je zbralo v sindikalni dvorani, ki je bila nekot skladišče. Danes ji je v ozadju urejen oder, stene so okrašene z napis in krasno izdelanimi narodnimi ornamentami, iz vse ureditve dihalta skrb in idealizem delavcev. Ni čudno, saj je sindikat te tovarne v prostornem delu na prvem mestu v Mariboru.

Ko prihajajo delavci iz oddelkov, prisluškujem njihovu pogovoru. Ko se pomenkujem z njimi, mi razlagajo, kako so z udarniškim delom uredili tovarno, napravili kulise, kako se sedaj z medsebojnimi kulturnimi tekmovanjem po oddelkih pripravljajo na praznik dela. Celotna gasilnica imajo sestavljen svoj program. Uredili so si knjižnico, posebno pridna v kulturnem delu je mladina.

»Vse to, kar vidite tukaj, je bilo pred dobrim letom kup ruševin, pod njimi pokopani stroji. Toda ruševine smo odstranili, danes že skoraj vsi stroji tečejo. Ne vprašajte nas, koliko je bilo pri tem udarniškega dela. A naše delo se ne omejuje samo na tovarno, šli smo na udarniško delo v Planico, v St. Janž, v St. Vid pri Ptuj in še marsikam. Zavedamo se, da moramo tudi mi pripomoči k udržitvi zveze delavcev in kmetov.«

V pripovedovanju teh ljudi čutiš ponos nad doseženimi uspehi in ko dalje razlagajo, kako skrbijo za patronat nad mladinskim domom, kako dajejo mesečno 8000 do 10.000 podpore botnim delavcem, kako se pripravljajo na gradnjo planinske kočice na Klopnem vrhu — kaj pa ne bo samo za nas, temveč za vsakega delovnega človeka, in ko še povedo, da v ta namen vsak dan delajo prostovoljno četrt ure, zaslužitvi koliko dobre volje — čimprej se je v teh ljudeh.

Kar tako mimogrede razlagajo o obnovi, o tem, kako so lansko leto delali v predilnici, ko ni bilo strehe in če je deževalo, smo pregnali stroje s plahuti...»

Ponosni so na to, da so vse stroje obnovili brez tuje pomoči, ponosni so na svoje izume in brž mi hočejo po-

kazati sušilni in merilni stroj, ki so ga izumili tovariši Lesnik, Monetti in Knez.

Praviljajo se na volitve; tekmujejo oddelki, kdo bo napravil lepše parole. Ob koncu tekmovanja bo njihova tričlanska komisija odločila, najboljši in najsličši pridejo na stenočas.

Tudi o inženjerju Sezonomu mi delavci povedo, ki dela sam barve, ki nam jih je prej dejala tujina.

»Čemu bi bili odvisni od tuje pomoči? Sami smo se osvobodili, sami zdaj svobodni ustvarjamo.«

Zopet in zopet se povračajo v pripovedovanju na tekmovanje. »Tudi v produkciji tekmujejo. Drug z drugim, po oddelkih, skupina s skupino. Tekmujejo v montiranju strojev. Prstančev predilni stroj, za katerega smo prej rabili 3 tedne ali mesec dni za montiranje, smo postavili v 7 dneh. Uredili smo si svojo ključavničarsko, mizarško in elektrotehnično delavnico, zgradili smo si kopalnice, vse z lastnim delom, vse iz lastnih moči.«

Vse prostore nepolnjuje brnenje strojev; teko in teko in pripovedujejo o tovarništvu in o požrtvovalnosti. Stroji se vrte, ljudje se nasimajo, dekleta z urnimi prsti voljajo niti...

Ko pride minister tov. Zoran Polič in stopi na oder, zaigra sindikalni orkester. Da, pomislite, celo dva orkestra imajo! Poleg sindikalnega še mladinskega. Star človek ob meni prikimam: »Zapišite, 35 naših mladincev smo poslali na mladinski progo v Brčko!«

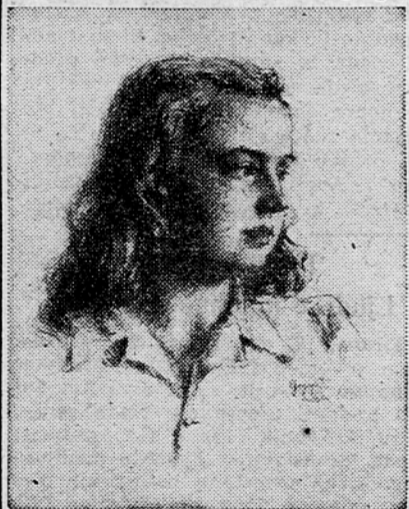
Potem tovariš Polič govori o delavcih, ki je danes njihova oblast, oblast, ki jo utrjujejo z zavestnim sodelovanjem pri obnovi. O zvezi delavcev, kmetov in delovne inteligence, v kateri je zagotovljena naša svoboda. S pristom pokazuje na tiste, ki hočejo razbiti to svobodo, ki hočejo iztrgati pravico do človeka vrednega življenja. O velikem pomenu udarništvu postavi besedo, o našem volilnem programu, ki je delo in le delo in ne obljubovanje kakor v stari Jugoslaviji, o doseženih uspehih, o razdiralnih poskusih protiljudske duhovščine, o vsem, kar danes oblikuje naše življenje, o vsem, za kar se danes borimo, o vsem, kar obojujamo. Od kosmov, puha in prahu beli delavci poslušajo, pritrjujejo in ko govornik omeni maršala Tita, pliskajo, in ko omeni Sovjetsko zvezo zopet ploskajo. Potem govori mestni

sekretar tov. Grgič, obsodi še enkrat metode razdiralnega dela protiljudske duhovščine. Ko konča, se oglasi zastopnik delavcev, obljubi, da bodo delavci v znamenju volitev dvignili produkcijo in da bodo šli 100% na volitve. V viharju pritrjevanja utone njegove besede.

Potem se razhajajo; pogovarjajo se o tem, kar so pravkar slišali, smejijo se, za trenutek obstanejo zunaj v sijajnem jesenskem soncu. Toda stroji čakajo; od vseh strani se oglašajo brnenje.

Ko sem že daleč, se ozrem: novo zidovje stabe se svetli v soncu, nad rdečim dimnikom vihra ob petokraki zvezdi zastava. In še enkrat preberem napis: Obnovili smo tovarno. F. F.

Razstava Tineta Gorjupa

Tine Gorjup, Glava deklice (Razstava bo odprta danes ob 11. ur dopoldne v Jakopičevem paviljonu)

Kranj napoveduje tekmovanje Jesenicam

Za volitve poslancev v Ustavodajno skupščino LRS napoveduje Mestni odbor OF Kranj Mestnemu odboru OF Jesenice predvolilno in volilno tekmovanje za organizacijsko in propagandno delo za volitve in rezultate volitev.

V ponedeljek bo obiskal Ljubljano pevski zbor moravskih učiteljev, ki je že dalj časa na turneji po Jugoslaviji in je priredil pri nas že vrsto koncertov, tako pred nekaj dnevi v Mariboru. Zbor, ki ga vodi zdej dirigent Soupral, je ustanovil pred desetimi leti profesor Ferdinand Vach. V tem času je priredil že 1208 koncertov doma in v svetu. Na sporedu ima dela Smetane, Dvořaka, Foersterja, Novaka, Suka, Janočka in drugih. Koncert bo v ponedeljek ob 8. zvečer v veliki Unionski dvorani.

Obnova Maribora

Mesto Maribor je bilo v vojni najbolj prizadeto izmed vseh mest v Sloveniji, saj je padlo nanj 9500 bomb razne velikosti. Če je bil Maribor po osvoboditvi takorekč v ruševinah se zdi danes kakot prerojen. S podporo in množično udeležbo ljudstva obnova naglo napreduje.

Na pobudo ljudskega odbora za meslo Maribor so pričeli letos obnavljati Meljski most, ki ga je ob letošnji povodnji prav tako kot Studenskega odnesla Drava. Meljski most je nujen potreben zlasti delavcem Hutlerjeve tovarne, ki po večini stanujejo na drugi strani Drave. Novi most, ki bo imel v sredini izogibalnico, bo ležal 18 m višje od prejšnjega. Levi obalni steber mostu je že postavljen, v gradnji sta sedaj dva rečna stebra. Most bo zgrajen za daljšo dobo kot prvotni, dokler se ga ne bo nadomestilo s trajnim. Most bo že letos predan prometu. Gradnja porušene Studenskega mostu je predvidena za prihodnje leto.

Pri obnovi klavnice so s čiščenjem in odstranjevanjem ruševin sodelovale vse mestne četrti. Klavnica obratuje. Premore tudi moderno hladilnico.

Obnova plinarne je dala dosti preglavic. Sedaj so že postavljeni in obnovenjeni vsi plinovodi, kakor tudi plinarska sama. Da bi bili Mariborčani tudi ob suhih letinah preskrbljeni z dovoljno količino pitne vode, so zgradili ob Koroški cesti pri mestnem skladišču nov vodnjak. Po vsem mestu je tudi že popravljeno omrežje vodovodnih cevi.

V zvezi s kanalizacijo so preuredili v Cankarjevi ulici in na križišču Razlagove ulice stari sistem kanalov po modernem načelu. Pri teh delih je pomagala prostovoljno mladina. Obnovenjeni so tudi vsi kanali v Cvetlični ulici.

Električni vodi so vzpostavljeni po vsem mestu. Na Grajskem trgu građe podzemeljski transformator. V narču je predvidena tudi gradnja modernega transformatorja ob klavnici. Dela na električni hidrocentrali nad Mariborskim otokom napredujejo z uspehom.

Za ohranitev Mariborskega otoka, kjer je najmodernejša kopalnica in je bilo ob zadnji vodni katastrofi uničeno eno tretjino površine, so se pričela zavarovalna dela. Mestno zimsko kopalnico je že obnovljeno.

Večna poškodovanih šol je že popravljena in obnovljena. Tako lahko zopet služita svojemu namenu šoli v Cankarjevi in Razlagovi ulici ter Trgovska akademija. Lažje prizadete šole so vse popravljene.

Pri ureditvi cest so sodelovale s prostovoljnim delom vse četrti in očistile ulice ruševin in plevela. S prostovoljnimi urami, katerih število znaša 150.000, je bilo opravljenega dela v vrednosti 1.700.000 din. Pred začetkom je ureditev Slomškovega trga, kjer bo v sredini zgrajen vodomet. Jugoslovanski trg še planirajo, cestišče od njem pa je že dovršeno. Prav tako je urejen park. Z dovolzen okrog 1000 m² ruševin iz Cankarjeve ulice je izravnana Cvetlična ulica. Z dovolzen ruševin iz vsega mesta je urejen pri železniškem mostu ob obrabljene Drave velik prostor, ki bo uporabljen pri bodoči regulaciji.

Za določitev načrtne gospodarske gradnje v Mariboru v bodočem letu bodo razpisane ankete. Predvsem se bo v bodočem letu nadaljevala obnova stanovanjskih zgradb, Magdalenske gimnazije in mostov.

Seznam voličev za mesto Ljubljano

Volišča za mesto Ljubljano bodo objavljena jutri, v ponedeljek, t. j. 21. t. m. v tedniku »Tekmujejo«.

VREMENSKA NAPOVED ZA NEDELJO 20. OKTOBRA

Dopoldne megla in zelo hladno, nato jasno, proti večeru rahla zoolablitev.

Albanija zahteva sprejem med Združene narode

Brzojavka predsednika albanske vlade generalnega polkovnika Envera Hodže generalnemu sekretarju Združenih narodov

Tirana, 19. okt. (ATS) Predsednik vlade LR Albanije generalni polkovnik Enver Hodža je poslal generalnemu sekretarju Združenih narodov naslednjo brzojavko: »Imam čast, da vam v imenu albanskega naroda in vlade predložim naslednje: Na zasedanju Varnostnega sveta, ki je bilo dne 29. avgusta 1946, je bila Albanija s 5 proti 3 glasovom sprejeta v vrsto držav, ki so bile njihovih prošnje predložile generalni skupščini Združenih narodov, da bi bile sprejete kot pravi člani te visoke organizacije. Toda albansko ljudstvo je z velikim obžalovanjem ugotovilo, da so Združene države Ameriške in Velika Britanija uporabile pravico veta napram zasluženim in s krivjo in žrtvami pridobljenim pravicam albanskega naroda in je bila tako Albanija zbrisana z liste držav, ki so pripravljene za članice. Ta sklep Varnostnega sveta je nepravičen. Naša država lega ni zaslužila, ker se je z največjim junštvom in z največjo poštenostjo borila

proti italijansko-nemškemu fašizmu in je toliko trdovala za skupno zavezniško stvar. Naša država je ena izmed najhujših evropskih držav, ki bi z največjo točnostjo izpolnjevala in branila obveznosti Ustanovne listine organizacije ZN, kakor je tudi častno izpolnjevala vse obveznosti, ki so jih prevzeli napredni narodi v vojni proti fašizmu. Opirajoč se na svoje nesporne in neovrgljive pravice in upajoč v boljše pravice zaveznikov držav, prosi albanski narod preko svoje vlade, da postavite vprašanje sprejema Albanije na dnevni red generalne skupščine Združenih narodov. Albanija vzdržuje diplomatske odnose z mnogimi državami, ki so ugledni člani organizacije ZN in zato upa, da bo njena pravica priznana. Prav tako nam je tudi čast, da vas obvestimo, da smo določili kot opazovalca v organizaciji Združenih narodov naša uradna predstavnikinja Hishnija Kapa, opolnomočena ministra Albanije v Beogradu, in Bohara Sti-

lu, generalnega sekretarja ministrstva za zunanje zadeve. V nadi, da bo popravljena krivica, ki je bila prizadeta Albaniji in da bo albanski narod dobil zadoščenje, ki ga zasluži, vas prosimo, da sprejmete izraze našega globokega spoštovanja.

Belgijska nota ZN zaradi Degrella

New York, 18. okt. (Reuter) Belgijska vlada je poslala organizaciji Združenih narodov naslednjo noto: »Kljub vsem podvzetim korakom je španska vlada odklonila, da bi podala kakršne koli podrobnosti o Degrellovem izginotju ali vsaj obvestila, preko katere meje in s kakšnimi sredstvi je Degrelle zapustil Španijo, tako da je dejansko upravljen sum, da Degrelle sploh ni zapustil Španije, ampak se še vedno skriva v odobritvijo španskih oblasti. Belgijska vlada obtožuje Francovo vlado soudeležbe pri begu vojnega zločinca in agenta fašizma Degrella.

Naši uspehi v socialnem skrbstvu

Ministrstvo za socialno skrbstvo LRS je izdalo brošuro o uspehih v socialnem skrbstvu. Eina izmed prvih nalag socialnega skrbstva je bila skrb za nepreskrbljene rodbine padlih borcov NOV in POJ, žrtve fašističnega terorja in skrb za nepreskrbljene družine tistih, katerih hramilci služijo v J.A. Ze v teku narodno osvobodilne borbe je ljudska oblast skrbelja za nepreskrbljene družine padlih borcov, žrtve fašističnega nasilja itd. Po osvoboditvi Beograda je NKOJ izdal odlok o podeljevanju podpor takšnim družinam. Ker pa je bilo to razdeljevanje podpor preveč širokogrudno, je bila izvršena revizija podpor. MSS je v sporazumu z ministrstvom za finance v nekaterih primerih podpre odpravilo, v drugih zvišalo.

Ministrstvo za socialno skrbstvo LRS je izdalo brošuro o uspehih v socialnem skrbstvu. Eina izmed prvih nalag socialnega skrbstva je bila skrb za nepreskrbljene rodbine padlih borcov NOV in POJ, žrtve fašističnega terorja in skrb za nepreskrbljene družine tistih, katerih hramilci služijo v J.A. Ze v teku narodno osvobodilne borbe je ljudska oblast skrbelja za nepreskrbljene družine padlih borcov, žrtve fašističnega nasilja itd. Po osvoboditvi Beograda je NKOJ izdal odlok o podeljevanju podpor takšnim družinam. Ker pa je bilo to razdeljevanje podpor preveč širokogrudno, je bila izvršena revizija podpor. MSS je v sporazumu z ministrstvom za finance v nekaterih primerih podpre odpravilo, v drugih zvišalo.

govine. Skrb za te otroke so prevzeli »Odbori za preskrbo otrok iz Bosne in Hercegovine« pri MSS ter pri okrožnih in okrajnih ljudskih odborih. Dejstvo, da se je odzvalo 3444 družin, ki so bosanske sirote sprejele v oskrbo, kaže visoko stopnjo zavednosti in požrtvovalnosti našega ljudstva. Da se nadarjerim, toda siromašnim mladim ljudem iz vrst delovnega ljudstva tudi omogoči študij na srednjih in visokih šolah, je skrb za socialno zaščito dijaške mladine prevzela »Dijaška podpora komisija«, sestavljena iz zastopnikov socialno skrbstvenih in prosvetnih organov ter predstavnikov LMS. Iz predaprilske Jugoslavije je ostalo še kakih 3000 vojnih invalidov in ostalih vojni žrtve, ki še tik pred vojno niso prejeli pripadajočih invalidnin. Po osvoboditvi je izdalo MSS na podlagi odločb bivših invalidskih sodišč ministrstvu za finance nove plačilne naloge za 2062 oseb, od katerih je 849 vojnih invalidov in 1213 vojnih žrtve iz prejšnjih vojn. Skupno z onimi vojnimi žrtvami ter invalidi iz prejšnjih vojn, ki so invalidnino prejeli že pred vojno 1941, prejema invalidnino sedaj 3934 vojnih invalidov in 4240 ostalih vojni žrtve, torej skupno 8174 oseb, za katere znašajo invalidnine letno 27 milijonov dinarjev. Zaradi pomanjkanja potrebnih dokumentov in dokazov je ostalo nereguliranih še kakih 1000 primerov vojnih invalidov.

Vojni invalidi iz narodno osvobodilne vojne pa spadajo pod invalidski oddelk IV. armije. Od teh je dosedaj priznanih okrog 2500 oseb, katerih invalidnine znašajo letno okrog 24 milijonov dinarjev. Težišče invalidske zaštite kakor socialnega skrbstva sploh, pa ni izključeno v podporah, ampak v vključevanju podpore v pridobitno gospodarsko življenje, v kolikor to dopušta stopnja njihove invalidnosti. Vojska je organizirala vrsto tečajev, na katerih se bodo invalidi izvežbali za razne praktične poklice. Preskrbljeno je za brezplačno zdravljenje invalidov ter za nabavo protez in ortopedskih pripomočkov. Da bi naš narod iztrebil, je okupator preselil in odpeljal v internacijo in na prisilno delo 188.298 oseb. Takoj po osvobojenju je MSS pričel načrtno organizirati in preko štaba za repatriacijo repatriirati naše rojake v domovino. Od osvoboditve do danes je bilo registriranih 117.115 repatriiranih Slovencev. MSS še zbira podatke o prtljaji teh repatriirancev in poizveduje o pogrešanih interniranih, ki so izginili predvsem v Nemčiji in Italiji.

Na oga uprav Socialnega fonda je predvsem, da s pomočjo množičnih organizacij prirejuje nabiralne akcije in dajejo pobudo za osnivanje raznih socialnih ustanov, zlasti patronatov, ki so eno izmed najuspešnejših oblik množičnega podporanja socialnih zavodov in domov. V Sloveniji ima sedaj že 72 socialnih zavodov svoje patronate. Vrednost denarnih in materialnih sredstev, ki jih patronati prispevajo, znaša mesečno okrog 750.000 dinarjev. MSS se bavi sedaj z vprašanjem, kako organizirati posebne aktivne, ki bi na terenu vodili borbo proti socialnim boleznim — posledicami starega družabnega reda: alkoholizma, prostitucije, spolne bolezni, tike itd. Ker pa je ta borba združena z mnogimi zapletenimi in še nereguliranimi problemi, bo dokončni organizacijska oblika ter aktivov še zakonito določila prejemke in jim zagotovila obstoj. V konkretnih rezultatih socialnega skrbstvenega dela, kakor so obzoroženi v posameznih poglavjih brošure, je razvidno, da je bilo v tej kratki dobi storjenega več, kakor v stari Jugoslaviji v vseh 20 letih njegovega obstoja. Z napredujočo izgradnjo gospodarstva se bodo naloge socialnega skrbstva postopoma manjšale. Dobra gospodarska politika, ki hkrati najboljša socialna politika, kar dokazuje 40.000 oseb, ki so po osvoboditvi izpadle iz socialnega skrbstva s tem, da jim je država zakonito določila prejemke in jim zagotovila obstoj.

Fašistične metode italijanske policije

Rim, 18. okt. (Tanjug). »Unitarprinaša uvodnik o fašističnih metodah karbinerjev in italijanskih oblasti, kjer pravi, da uporablja policija v Italiji, posebno na jugu, gumi, vesle in strojnice. Tako so v kraju Torre Maggiore v provinci Foggia med stavko kmetov karbinerji s strojnimi vdrali v kmečke hiše, izvedli mnogo aretacij in pretepali kmete. Članek končuje z besedami: Ne bomo sneli še nadalje trpeti, da o lahko odgovarjajo policija in kateri koli kraju naše dežele na zahteve kmetov in delavcev glede zadovoljitve njihovih najosnovnejših potreb, z aretacijami in udarci bita. Fašistična nevarnost je v popustljivosti vlade, ki dovoljuje, da so njeni uradniki v službi veleposrednikov, finančnikov in fašistov, ne pa v službi ljudstva. Zahtevamo, da ostane predsednik vlade de Gasperi, ki se je pred ustanovitvijo skupščine obvezal, da bo delal za ureditev demokratičnih in republikanskih ustanov, dosjeden svojim izjavam.

Stavka poljedelskih delavcev v Italiji

Rim, 19. okt. (AFP). V provinci Cremoni je pričelo stavkatki 70.000 poljedelskih delavcev, ker deodajalci niso sprejeli njihovih zahtev gide povečanja mezd.

Fašistična zarota v severni Italiji

Milan, 19. okt. (Reuter) Na področju Milana so aretirali članke tajne fašistične organizacije, ki je pripravljala prevrat in hotela zavzeti poslopja vseh ministrstev in državnih ustanov. Govori se, da je policija odkrila velike količine strelnega orožja, metale min in tajno radio postajo. Pred dvema tednoma so poročali, da je bila z aretacijami v Benetkah že ob samem začetku preprečena fašistična zarota.

Egiptvska delegacija za pogajanja z Anglijo zahteva odstop Sidki paše

Kaira, 18. okt. (Tass) V sredo so se sestali člani egiptvske delegacije, ki se je pogajala z Veliko Britanijo za spremembo anglejske pogodbe iz leta 1936. Člani delegacije so soglasno obsodili odhod predsednika vlade v London. Norkaši paša in Heikal paša sta odklonila ponudbo, da bi spremljala Sidki pašo. Član delegacije Abdel Jahja je izjavil v razgovoru z dopisnikom »Le Progres Egyptien«, da mora Sidki paša ne glede na uspeh pogajanja v London po povratku odstopiti, ker nima pravice, da ne bi priznal delegacije, ki je bila sestavljena po kraljevih navodilih.

»Saut al Uma« komentira zadnje izjave egiptvske vlade in piše: »Ni treba dvomiti, da se bodo pričela pogajanja z Anglijo že v bližnji bodočnosti, ker so osebe, ki so v novi vladi, že sprejele angleške predloge glede nove pogodbe, čeprav jim je dobro znano, da dežela mrzi pogajanja z Angličji. Toda oni se na to ne ozirajo in so pripravljani podpisati z Anglijo pogodbo kljub velikim nesrečam, ki jo bo prinesla Egiptu.«

Naš poslanik v Mehiki izročil poverilnice

Mexico, 18. okt. (AFP). Novi jugoslovanski veleposlanik dr. Sava Kosanović je izročil danes poverilna pisma mehiškemu predsedniku Manuelu Avilu Camazu.

Tretji kongres Ljudske mladine Albanije

Tirana, 17. okt. Danes je bil svečano otvorjen III. kongres Ljudske mladine Albanije. Pri otvoritvi so bili prisotni predsednik vlade generalni polkovnik Enver Hodža, člani vlade, predstavniki Ljudske mladine Jugoslavije in ostalih balkanskih držav, mladine Francije, Belgije, Indokine, ZDA, Avstrije in Madžarske.

Ostavka iranske vlade

Teheran, 19. okt. (Tass). Kakor poročata »Sotarej«, je predsednik iranske vlade Gavam es Sultaneh izročil v četrtek šahu ostavko svoje vlade. Šah je ostavko sprejel in ponudil sestavo nove vlade zopet Gavamu es Sultanehu.

V imenu Ljudske mladine Jugoslavije je pozdravil kongres Rado Dugonjić.

Malenkov — namestnik predsednika vlade ZSSR

Moskva, 18. okt. (Tass). Na seji Vseveznega Vrhovnega sovjeta ZSSR je bil sprejet ukaz Prezidija Vrhovnega sovjeta ZSSR o imenovanju G. M. Malenkova za namestnika predsednika ministrskega sveta ZSSR, in sprejet sklep, da se G. M. Malenکو v zvezi z njegovim imenovanjem za namestnika predsednika ministrskega sveta ZSSR razreši dolžnosti člana Prezidija Vrhovnega sovjeta ZSSR.

Demanti Tassa

Moskva, 19. okt. Kitajski reakcionarni »Sing Cum Cuadzi Paoc« je objavil te dni poročilo, ki vsebuje celo serijo izmišljotin, med drugim, da so predstavniki Komunistične partije dospeli v Mosko in dobili obljube, da bo Sovjetska zveza pomagala Komunistični partiji Kitajske, da bo dobila zastopstvo v reorganiziranem državnem svetu Kitajske, v vojaškem pogledu pa, da bo pomagala obnoviti položaje, ki so jih držale čete Komunistične partije v Kitajski do 13. januarja na Kitajskem in do 7. junija v Mandžuriji. Omejnjeni list je prav tako objavil, da bo sovjetski veleposlanik v Nankingu nov neuradni posredovalec med Komunistično partijo Kitajske in ameriški predstavniki na Kitajskem.

Britanske vojne ladje v grških lukah

Atene, 19. okt. Posebni dopisnik Reuterja, ki se muje na ladji »Maurelius« v grških teritorialnih vodah, poroča: »Britanske križarke »Mauriceus« in »Seader« in rušilca »Sunrise« ter »Wolledge« so pripluli danes do Krfa, nosilec letal »Owsne« je priplul v Gition, križarka »Ajax« pa v Patras v južni Grčiji.

Atene, 19. okt. (Tass). Dopisnik časopisa »Elefteria« poroča, da proučujejo angleške vojaške oblasti vprašanje prestavitve angleškega vojaškega oporišča iz Aleksandrije na otok Kreto.

Konzert radijskega orkestra in G. Gilberta

Konzertu Tržaškega kvarteta je v novi sezoni sledil koncert, katerega orkestralni del je izvajal ljubljanski radijski orkester, klavirski del pa francoski pianist Gilles Gilbert. Orkestralni del je obsegal Beethovno predrgo Prometej, Haydnovo Simfonijo št. 6 v G-duru, Mjaskovskega Lirično koncertno za mali orkester, Debussyjevo Fantazijo za klavir in orkester ter Bravničarjevo Slovensko plesno burlesko, ki stilnemu okvirju v prikazni sleditvi ni najbolj ustrezala. Med navedenimi deli je najbolj zanimiva najmanj poznana skladba Mjaskovskega, ki ne spada med tajzračna dela plodovitega sovjetskega simfonika, ki je bila razpoložljiva or-

Naša uspehi v socialnem skrbstvu

— orig. Bydlo, 4. slika in Velika kijska vrata — 10. slika). Iz Debussyjevih skladb sije ena sama pestrost najrazličnejših harmoničnih in melodičnih tvorbo brez širokopolznej, enotnih linij. V Musorgskega Slikah z razstave pa je čutili trdne gradilne linije in sočasno polno zvočno barvitost, ki je nudila vse možnosti učinkovitega instrumentiranja. Po stilu in tudi po globini oblikovanja sicer različna skladatelja sta lepo izpolnila klavirski del koncerta. Musorgskega Slike z razstave pa bi bile seveda v orkestralni izvedbi Ravelove instrumentacije golovo zanimivejši in učinkovitejši.

Stilno sicer zanimiv in pester sporred tega koncerta je bil vsekakor preobsežen in je nudil gradiva za malone dva koncerta. Zato je postopoma zmanjševal koncentracijo poslušalcev in verjetno tudi izvajalcev. Mislim, da so mnogo umestnejši krajši koncerti, ki nudijo več možnosti temeljite in kvalitetne priprave t s tem koristijo na eni strani tehnično-interpretacijskemu izpolnjevanju izvajalcev, na drugi strani pa posredujejo poslušalcem večji umetniški užitek. Osnovni vidik v sestavljanju koncertnih sporedov prav gotovo ni in ne sme biti kvantiteta, ampak kvaliteta.

Izvedba omenjenega koncerta je ustrezala tehničnim in interpretacijskim zmogljivostim izvajalcev. Ljubljanski radijski orkester, ki ga je za ta koncert nastudiral in mu dirigiral Samo Hubad, je že številčno razmeroma šibek in v pogledu tehnične dospelosti posameznih članov še ni dovolj izenačen. Zato je razumljivo, da tehnično ni predstavljal povsem enotnega, ubranega koncertnega telesa in da so v izvedbi izstopale razne tehnične pomanjkljivosti (n. pr. neenotnost vstopanja ter intonacije, jakostna neenakomernost posameznih instrumentalnih skupin itd.), ki jih bo mogel sistema-

ski obdelavi sami se pozna, da je delo avtorjev prvenec. Vsekakor pa je in ostane »Kreflova kmetij« zadosti veren in prepričljiv realističen prikaz kulaško batarskih odnosov in priplik v nekem določenem delu naše domovine pred osvobodilno vojno. K uspeli uprizoritvi je poleg igralcev, ki so se v resnici potrudili in svoje vloge, od vodilnih do epizodnih, izdelali do vseh potankosti, zlasti pripomojka temeljita in ubrana režija Milana Skrbniška. Na realistični, skrbno pripravljene sceni Kreflovo družinske sode je režiser ustvaril živo, harmonično dejanje, ki ne zastane niti za trenutek. Prizori potekajo neprisliljeno, življenjsko dočela prepričljivo, stvari, ki se dogajajo zunaj scene, sovpadajo harmonično v osrednje dogajanje, ki v svoji siloviti dinamiki ne popusti in ničemer.

Konzert radijskega orkestra in G. Gilberta

Verne in doživetje igralske like so ustvarili zlasti Danilo Gorinsek v vlogi Jure Krefla, ki je gledalcem približal starega gruntarja v vsej njegovi propalosti in bednosti. Dalje Mileva Zakrajškova v vlogi njegove žene, ki je zlasti v prizoru z minoritom dala zrelo igralsko stvaritev. Verdonik Edo se je v življen v vlogi živčno razvrzenega študenta Ivana. Meta Puzljeva je dokazala s svojo Mimiko, da je kultivirana, spretna igralka, ki obeta lep razvoj. Oholega župana Vilčnika je France Presentnik verno postal, prav tako Slavko Pleveli patra Mirka. Majda Skrbniškova in Majda Doboviškova sta povsem ustrezali v svojih vlogah Kreflovih hčera, prav tako Jože Mlakar kot stric Janže in Franjo Kumar kot Cizlar. Treba bi bilo posebej poudariti skoraj vse ostale manjše vloge, ki so jih igralci zadovoljivo rešili ter tako vsak po svoje prispevali k razgibanju, prepričljivju in priredanju »Kreflovo kmetije« pomeni za Narodno gledališče v Mariboru lep, razveseljiv uspeh, kakršnih si še želimo.

KULTURNI PREGLED

Potrčeva »Kreflova kmetija« v Mariboru

Potrčeva drama »Kreflova kmetija«, katere krstno predstavo je dalo Slovensko narodno gledališče v Mariboru te dni, je doživela v stari Jugoslaviji isto usodo, kakor Kreflova »Velika puntarija«. Napisana pred devetimi leti, ni našla poti na oder po krivdi prav tistih nosilcev temnih, protiljudskih družbenih sil, ki so hotele zavistavi propad takšnih Kreflovih kmetij z njihovim izkoriščevalskim duhom in dejanjem. Zaustavila ga niso, ljudska volja je v domovinski vojni pomejala z njimi samimi in danes v svobodi izkoreninila se poslednje ostanke teh mračnih, krivinih, do kraja sebičnih človeških nraiv in idej.

pašenica ne gre več v klasje, pa tudi ne stari prevžihtar stric Janže, ki moli in moli, pa primoli pekel mesto blagoslova. Maice še upa stari Krefl na sina, ki ga je dal v mesto, da bi pel novo mačo. Zaman, sin se po njegovem izpridi v puntarskih idejah in pride po zaslugi župana Vilčnika celo v zapor. Zdaj se vrne in stopi pred očeta kot sodnik in tožnik. Sin odkloni bogato ženitev in javno izpriča, da mu je pri srcu vinitarjeva hči Mimica. Oba za ljubljena premagujeta vse jezove besnih, razžaljenih Kreflov. Vrne se Kreflova hči Amica, ki se je priženila na propadla gostilno, pa jo zdaj, ko ni prinesla dotle, vržejo takorekoc na cesto. Smrt obožovanega Matjašca — žrtve Kreflovine — sproži med očetom in sinom, studentom Ivanom, spor, ki razgali grebe Kreflov do kraja. Prepri, piančevalje, kletev, obup, pekel od prizora do prizora. Na Matjaščekem pogrebu govori Kreflov sin, revolucionar, zbranim kočarjem resnico o Kreflovem zločinskem početju. Stari Krefl, njegov oče, pijan in do kraja razdražen, ustrelj laestnega sina skozi okno. Prokletstvo nad Kreflovinu se dopolni, zastor pade.

Avtor je postavil dogajanje drame v psihološko zadosti utemeljenih, živih in neposredno orisanih usodah in značajih, vendar je ozačje vse preveč temno in brezupno, nikjer odrešilne poti, en sam pekel in propad. Delo ni zajelo problematike našega kmeta v predvojni dobi do takšne mere, da bi to bila v resnici izrazita kmečka drama v vsej svoji sociološko analizi in poglobljeni stvarnosti. Tudi dramati-

čni študij postopoma zmanjševati. Te tehnične pomanjkljivosti pa so seveda vplivale tudi na interpretacijo, ki prav tako ni bila odraz enotne reakcije na dirigentova prizadevanja in ki ni dosegla potrebne zvočne plastičnosti ter sočnosti. Vseled tega tudi značilnosti posameznih skladb niso dobile pravega umetniškega izraza in je celotna izvedba zapustila nekako suh, nezrazčit vtis. Deloma sta temu razlog slabotno zaseden orkester in najbrž tudi akustika prostora, ki za orkestralne koncerte morda ni najprimernejša. Prvenstveno pa je vendar treba iskati razloge in načine in tehničnih predpogojev interpretacije, pri čemer naj naglasim, da majhne tehnične možnosti niso ugodne osnove za poglobljeno podajanje vsebinskega izraza ter oblikovnih fines simfoničnih del.

Konzert radijskega orkestra in G. Gilberta

Pianist Gilbert razpolaga z lepo tehnično višino in tudi s smislom za pravilno stilno prikazovanje. Ta smisel je bil bolj kot v omenjenih slikah Musorgskega razviden iz Debussyjevih skladb, ki so mu po miselnosti in čustvenosti razumljivo bliže. Izrazno pa tudi Gilbertova izvedba ni dosegla iste sočne, sveže plastičnosti, ki jih poleg Debussyjevih vsebujejo v veliki meri zlasti skladbe Musorgskega. Solistični del je v Debussyjevi Fantaziji za klavir in orkester izvedel pianist tehnično učinkovito. Pripomnjam pa, da orkester v njej povsod ni dosegel potrebne skladnosti s solistom. Nadaljnji koncerti ljubljanskega radijskega orkestra, ki se bo moral po kvaliteti in kvantiteti temeljito pokažiti, bodo lahko ob načrtnem delu kvantiteto rasli. To bo toliko bolj potrebno, ker nam je izgraditve kvalitativnega simfoničnega orkestra nujna in bi brez njega ne mogli uspešno voditi samostojnega koncertnega življenja za tem izvajalcm področju.

Konzert radijskega orkestra in G. Gilberta

Dr. D. Cvetko

REDNE PLESNE VAJE FD ŽELEZNIČARJA

SO VSAKO NEDELJO V DOMU LJUBA BERČERJA OD 20. URE DALJE.

VAN KAIT

Zobna krema
Briuska krema
Šampon
Evo prašni prašek

Generalno zastopstvo za LR Slovenijo

s sedežem v Ljubljani ali Mariboru

oddamo za najnovejši izdelek masovne prodaje, potreben vsem industrijam, trgovinam, obrtnim, gospodinjstvom in vsem drugim panogam gospodarstva. Masovna uporaba. Pogoj za interese je, da imajo potrebne in primerne prostore za opravljanje tega posla, dobro trgovsko organizacijo in kapital 150.000 do 300.000 din.

Resno utemeljene ponudbe poslati na: Oglasni zavod Hrvatske, Zagreb, Trg Republike 5, pod štev. 4441.

VSE, KAR RABIŠ ZA VRT,

DOBIŠ NAJCENEJE PRI

MESTNI VRTNARIJI, Cesta na Rožnik št. 2.

OGROMNA IZBIRA MACEH, KRIZANTEM, OKRASNEGA GRMIČEVJA, EKSPOTICNEGA DREVJA IN IGLAVCEV.

Državno odpremno podjetje FLRJ

Podružnica Ljubljana, Masarykova cesta 17-21.

Brzjavni: Detrans.

Telefon 2060 in 3160.

Ekspoziture na Jesenicah in Rakeku

IZVRŠUJE VSE VRSTE MEDNARODNIH TRANSPORTOV. POSREDUJE PRI DOBAVAH IZ VSEH EVROPSKIH DRŽAV IN ZSSR.

OBAVLJA UVOZNE IN IZVOZNE CARINSKE ODPRAVE V LJUBLJANI, NA JESENICAH IN RAKEKU.

IZVRŠUJE SELITVE IN PREVOZE Z AVTOMOBILI IN KONJSKO VPREGO.

VSKLADIŠČUJE POHITSTVO, INDUSTRIJSKE NAPRAVE, TRGOVSKO BLAGO ITD. V LASTNIH NOVIH SKLADIŠČIH. INDUSTRIJSKI TIR.

Prodiskarije za ročno delo z vsem priborom razpošilja poceni
ANDOR M. BLEIER
Izdava arčeža za ručne radove
SENTA BAČKA

RADIOAPARATE

vseh vrst po maksimalnih cenah — prodaja
RADIOCENTRALA A. TASSOTTI,
Zagreb, Illica 146, lokal. Tel. 41-26

Pozor, polharji in lovci!

Ovniček Alojzij

trgovina z deželnimi pridelki in kožami divjačine v Novem mestu daje v vednost vsem lovcom in polharjem, da je pooblaščen od Drž. podjetja »Kotek« v Ljubljani za zbiranje in nakup polhovih in vseh vrst kož divjačine. Plačuje po najvišjih cenah, ki so določene od državnega podjetja v Ljubljani. Priporoča, da se kože ne zadržujejo čez leto doma, ker se s tem pokvari. Ko se zaključijo lov na polhe in ostalo divjad, naj kože takoj prinesejo na naslov:

OVNIČEK ALOJZIJ
NOVO MESTO

Veliko tekstilno podjetje

išče

elektromonterja

Nastop takoj

Javite pod značko »Tekstil«

Poziv upnikom

Nabavljalna in prodajna zadruga z o. j. v Ljubljani sporoča, da se je dne 9. oktobra 1946 vpisala v zadrugnem registru Okrožnega sodišča v Ljubljani spojitev spodaj navedenih zadrug z Nabavno in prodajno zadrugo z o. j. v Ljubljani.

Spojile so se in prenehale obstajati naslednje zadruge:

1. Zadruga klet, z. z. o. j. v Ljubljani;
2. Nabavna in kreditna zadruga uslužbencev finančne kontrole, z. z. o. j. v Ljubljani;
3. Nabavna in prodajna zadruga, z. z. o. j., št. Vid nad Ljubljano;
4. Osrednja vinarska zadruga, z. z. o. j. v Ljubljani.

Nabavljalna in prodajna zadruga, z. z. o. j. v Ljubljani, kot sprejemajoča zadruga, poziva upnike vseh spredaj navedenih zadrug, da prijavijo svoje terjatve v roku 3 mesece od dneva poziva Nabavljalne in prodajne zadruge v Ljubljani, Masarykova cesta 15.

Pozor!
Sprejemam v popravilo vse vrste pisalne, računske stroje ter register-blagajne.

J. Tršinar, spec. meh. delavnica
Kranj — Tomšičeva 6

L I K E R J E

RUM, KONJAK, DALMATINSKO TRAVARICO, BRESKOVAČO IN KAJSAJEVAČO, SAMO PRVO-VRSTNE KAKOVOSTI NUDI
»ZLATNI BREG«
BEOGRAD

MIHAJLA BOGIČEVIĆA UL. ST. 1
TEL. 28-800 TEL. 28-800

Notranje razpošilja po povzetju v zabojih po 30 steklenic.

Poziv upnikom in dolžnikom

Glasom odredbe min. za finance FLRJ VII Br. 15364 z dne 30. sept. 1946 je prešla Celjska posojilnica d. d. v Celju v likvidacijo. Pozivamo vse upnike in dolžnike, da prijavijo svoje terjatve in obveznosti v roku 30 dni po objavi likvidacijskemu odboru, v kolikor tega še niso storili.

Likvidacijski odbor Celjske posojilnice d. d. v Celju.

Mestna čevljarna

Ljubljana — Kolodvorska ul. 12
javlja,

da otvarja z dnem 22. oktobra 1946 svoje nove poslovalnice za prodajo čevljev in sprejemanje popravil, in sicer:

- poslovalnica št. 1 Pogačarjev trg 3
- poslovalnica št. 2 Gradišče 2 in
- poslovalnica št. 3 Tyrševa c. 15.

Vsa nelizvršena popravila dosedanje Mestne čevljarne, Ljubljana, Igriška ulica 3, je prevzela naša poslovalnica št. 2, Gradišče 2.

CIRKUS BOHEMIA

V TIVOLIJU — LJUBLJANA

NA SPLOŠNO ZAHTEVO OBCINSTVA GOSTUJE S SVOJIMI ATRAKCIJAMI IN SENZACIJAMI OD 20. OKTOBRA DALJE, DANES, V NEDELJO, S TREMI PREDSTAVAMI: I. OB 14., II. OB 16., III. OB 20. URL VSAKO SREDO IN SOBOTO DVE PREDSTAVI; PRVA OB 16., DRUGA OB 20. URL. OB DELAVNIH DNEH DNEVNO PREDSTAVA ZVEČER OB 20. URL. OB NEDELJAH IN PRAZNIKIHI TRI PREDSTAVE: OB 14., 16. IN 20.

VLJUDNO VAS VABI UPRAVA

Dotrpela je v svojem 82. letu po kratki in mučni bolezni naša predraga žena in zlata mati
Franciška Štajer roj. Trampuš
Pogreb nepozabne pokojnice bo v ponedeljek 21. oktobra ob 16. uri z Zal, kapelice sv. Andreja.
Zalujoče rodbine: ŠTAJER, KERŽAN, NAJGLIČ, JERANČIČ.

Vsem, ki ste ga poznali, naznanjamo, da smo prepeljali zemске ostanke našega nadvse ljubljene
Tončeta Srebrniča
borca iz stare Jugoslavije — člana KP
ki je daroval svoje mlado življenje za boljšo bodočnost 1. 1943 v borbi na Mrzlem vrhu pri Otaležu.
Pogreb bo v ponedeljek 21. t. m. ob 15. uri iz kapelice sv. Antona na tukajšnje pokopališče.
Zalujoče družine: SREBRNIČ, PRIMOŽIČ, LESIČA.

STRTI V GLOBOKI ZALOSTI NAZNAJAMO VSEM SORODNIKOM IN ZNANCEM, DA NAS JE ZA VEDNO ZAPUSTILA NAŠA PREDRAGA MAMA
MARIJA TURK
SOPROGA ŽELEZNIČARJA V POKOJU
POGREB DRAGE POKOJNICE BO V PONEDELJEK, DNE 21. OKTOBRA, OB POL 3. URI IZ KAPELICE SV. FRANČISKA Z ZAL NA POKOPALIŠČE K SV. KRIŽU.
PROSIMO TIHEGA SOZALJA!
ZALUJOČE DRUŽINE:
TURK, ROŠ, ČEMAZAR IN OSTALO SORODSTVO.

SLUŽBO DOBI POSLOVODJA
v trgovini s steklom in barvami.
Prednost imajo strokovnjaki za prodajo barv. Prosilci, vojaščine prosti, naj vložijo prošnje z dokazi o dosednji zaposlitvi najkasneje do 1. novembra 1946. Službo je treba nastopiti 1. decembra 1946. Prošnje za sprejem v službo je treba vložiti pod značko »Strokovnjak za barve na upravo Vestnik« v Mariboru.

10% alkoholni kis
od 8 din za liter nudi
SIRENA D. D.
ZAGREB — BUZANOVA 22 — TELEFON 76-82

KRAJEVNI LJUDSKI ODBOR MESTA LJUTOMER
razpisuje
službeno mesto administratorja
ki mora obvladati strojepisje in po možnosti steno-grafijo. Vojaščine prosti prosilci naj vložijo prošnje na gospodarska podjetja KLO mesta Ljutomer.

ZA POCASTITEV SPOMINA RAJNKIH OBIŠČITE
cvetličarno »Cvet«
Wolfova ul. št. 10
VELIKA ZALOGA CVETJA, SOKOV, VENCEV, VSAKOVRSNIH ARANZMAJEV.
POHITITE Z NAROCILI!

KOLENDARJI ZA LETO 1947
LJUDSKI KOLENDAR — LJUDSKA ENCIKLOPEDIJA — dnevni namizni koledar z naslonilom
BELEŽNI KOLENDAR — tedenski namizni z mehaniko in naslonilom
BELEŽNI KOLENDAR — tedenski namizni brez mehanike z naslonilom
STENSKI KOLENDAR — z dnevnim blokom
ŽEPNI KOLENDARJI — v petih različnih vezavah
ZALOŽIL
SLOVENSKI KNJIŽNI ZAVOD V LJUBLJANI
Pred škojijo 5
Naročajte koledarje v najbližjih podružnicah, ki so: BREŽICE, CELJE, CRNOMELJ, JESENICE, KAMNIK, KRANJ, LJUTOMER, MARIBOR, MURSKA SOBOTA, NOVO MESTO, PTUJ, GORNJA RADGONA, SLOVENJGRADEC, SKOFJA LOKA, TRBOVLJE, TRŽIČ, ZAGREB, SOSTANJ, KOČEVJE, SLOVENSKE KONJICE, ZAGORJE, DOMZALE, RIBNICA.

Vsem sorodnikom in znanecm javljamo žalostno vest, da je po težki in dolgi bolezni umrla naša ljubljena hčerka, sestra in teta
ČESNOVAR MARIJA
Pogreb bo v nedeljo 20. t. m. ob 16. uri iz mrtvašnice na Viču. Maša zadušnica se bo brala dne 26. t. m. ob pol 7. uri v župni cerkvi na Viču.
Zalujoče družine: ČESNOVAR, GRUM, ŽIROVNIK.

Javljamo žalostno vest, da nas je nenadno zapustil 17. oktobra ob 10. uri zvečer v 58. letu starosti tovariš
Pasar Jože
upokojeni železničar
član Krajevnega ljudskega odbora, član upravnega odbora Obnove in razvoja, član nadzornega odbora Nabavne in prodajne zadruge, predsednik invalidskega združenja in član upravnega odbora prostovoljne gasilske čete v Žužemberku
Nepozabnega tovariša položimo k večnemu počitku dne 19. oktobra ob 10. uri na pokopališču v Žužemberku. Nadvse agilnega in požrtvovalnega tovariša ohranimo v trajnem hvaležnem spominu.
ŽUŽEMBERK, dne 18. oktobra 1946.
Krajevni ljudski odbor — Obnove in razvoja — Nabavna in prodajna zadruga — Invalidsko združenje in Prostovoljna gasilska četa v Žužemberku.

Vsem sodelavcem zavarovalstva sporočamo žalostno novico, da nas je nestor slovenskega zavarovalstva
Pehani Josip
gen. ravnatelj
po daljši bolezni za vedno zapustil.
Njegovo nesebično 58 letno delo nam bo svetel zgled moža, ki je vse svoje življenje posvetil službi naroda.
Pogreb bo dne 20. oktobra 1946 ob 16.30 uri izpred kapele sv. Jožefa na Zalah na pokopališču k Sv. Križu.
ZAVAROVALNI ZAVOD SLOVENIJA V LJUBLJANI V LIKVIDACIJI

ZAHVALA
Vsem, ki ste ob izgubi našega dragega sina
prof. Kovačiča Edvina
z nami sočustvovali, mu poklonili vence in cvetje ter ga spremili na njegovi zadnji poti, zlasti tov. prof. Orlu za poslovljne besede in učenkam VI.b razreda za prisrčno slovo, naša iskrena zahvala.
LJUBLJANA, 19. oktobra 1946.
STARSI.

ZAHVALA
Toplo zahvalo izrekam za prisrčno in ganljivo slovo na Lokvah. Iskreno se zahvaljujem vsem, ki ste prišli od blizu in daleč spremit in se posloviti na poslednji poti od nadvse ljubljene sina
Drašček Stojana
cand. iur. — kult. 17. Sim. Gregorčičeve brig.
ga bogato obsuli s cvetjem, mu zapeli krasne žalostinke in spregovorili lepe besede v slovo.
Zahvaljujem se vsem zastopnikom oblasti na Lokvah, v Mostah, Polju in Zalogu. Prav tako vsem, ki ste v času najhujšega preganjanja nudili mojemu sinu svojo pomoč, in vam, ki ste stali meni v najbridejših časih ob strani. Vsem in vsakemu prisrčna hvala!
V LJUBLJANI, 17. oktobra 1946.
DRAŠČEK JELA.

ZAHVALA
Ob težki izgubi ljubljene hčerke, sestre, tete in svakinje
Olge Zdravec
katehistinje
katere zemské ostanke smo prenesli iz Varaždina, kamor je bila pregnana, na domače pokopališče, izrekamo vsem, ki so jo v tako lepem številu spremili na zadnji poti, iskreno zahvalo. Posebno se zahvaljujemo duhovščini, domačemu pevskemu zboru, številnim dekletom ter vsem darovalcem cvetja in vencev.
Naj jim Bog stotero poplača!
ZADRAVEC
ORMOŽ, 13. oktobra 1946.

Mali oglasi

SLUŽBO ISCEJO

MLADA SIVILJA išče zaposlitev v kakšnem salonu. Naslov v ogl. odd. »Slov. poročevalca«.

SLUŽBO DOBE

KOESPONDENTA (tko) z večletno prakso, z znanjem stroještva, ki je po možnosti dober govornik-ca, sprejme v službo v tovarni za kalibracijo, Ponudbe na o. g. odd. »Slov. poročevalca«.

GOSPODINSKO POMOČNICO, pošteno, večjo nekaj kuhe, sprejemno. Zglašiti se do 10. ure dopoldne Polak, Muzejska ul. 3/II.

VAJENCI

DEKLICA, STARA 15 LET bi se šla učiti štatistiko in stenografijo v hiši. V prostem času pa bi pomagala v gospodinjstvu. Ponudbe: Zdesar Frančiška, Dolenja vas 15. p. Polhovgracec, 23.528-3.

ZASLUŽEK

POSTREŽNICO za dopoldanske ure sprejem. Hrana in plača po dogovoru. Naslov v ogl. odd. »Slov. poročevalca«.

PRODAM

PERJE VSEH VRST do najfinjšega belega puha kupite pri tvrdki Vovčina, Prešernova ulica št. 16. S. P. 98-5.

IZDELUJEM PATENTIRANE POSTELJINE OGREVALNIKE. Gregorčič Jostip, Bled, Zagorice 65. Priročite znamko za odgovor: 23.374-5.

SEST MODROCEV, staro blago, veliko mlazno, nočno omarico, 3 stoe, globok otroški voziček in drugo, vse dobro ohranjeno, prodam. Miler, Breg 2/I, 23.365-5.

DRŽAVNI ZAVAROVALNI ZAVOD DOZ RAVNATELJSTVO ZA SLOVENIJO

Table with 4 columns: Premije pri privatnih zavarovalnicah, Premije pri DOZ-u, DOZ je cenejši za, Razlika v odstotkih. Values range from 80-403 and 56-341.

To je uspeh že v prvem letu obnove DRŽAVNA IN ZADRUŽNA PODJETJA MOR AJO BITI ZAVAROVANA LE PRI DOZ-U!

DOZ-ove podružnice v Sloveniji: Ljubljana, Miklošičeva 19 — Tel. 37-76; Maribor, Partizanska 47 — Tel. 21-34; Celje, Vodnikova 2 — Tel. 22; Novo mesto, Ljubljanska 17 — Tel. 50.

Tudi na Primorskem smo poneli našo zavarovalno misel in ustanovili v Ajdovščini, Gregorčičeva 32, prvo slovensko zavarovalno podružnico, ki posluje že v polnem teku.

Zavarovanci, katerih police so izstavile bivše zavarovalnice Vzajemna, Croatia, Jadranska, Sava, Dunav, Elementar, Zedinjena, naj svoja zavarovanja čim prej preuredijo. Šele tako se bodo mogli okoristiti z novimi ceniki.

V NAJEM

SIVALNI STROJ vzemem v najem za odškodnino za 2 meseca. Ponudbe na o. g. odd. »Slov. poročevalca«.

RAZNO

UGLASEVALEC glasovirjev, Jurasek, Zrinjskega 7/II, telefon 39-23. S. P. 2-14.

POIZVEDBE

TOVARISA BRADSKA MARJANA, področnica, naprosamo, da se zaradi važne informacije zgleda pri družini Puričev, Ljubljana, Velika čolnarska ulica 10, prtiliče.

SLOVENSKI KNJIŽNI ZAVOD V LJUBLJANI IN NJEGOVE PODRUŽNICE PRIPOROČAJO NASLEDNJE KNJIZNE NOVOSTI:

Prežihov Voranc: BORBA NA TUJIH TLEH

Ilustriral E. Justin, cena broš. din 80.—, vez. din 98.—. V pripovedni obliki spisani topotisi iz velikih tujih mest (Pariz, Praga itd.), spomini na Rumunijo in Norveško, pestra doživljaja in zanimiva srečanja; izredna knjiga v našem slovstvu.

Prežihov Voranc: POZGANICA

Cena broš. din 105.—, vez. din 130.—. Eden najboljših slovenskih romanov je izšel v drugi tizdaji. Mogočna podoba slovenske Koroske, njenih socialnih in nacionalnih bojev v času pred plebiscitom in to daje »Pozganica« trajno vrednost.

Lojz Kraigher: NOVELE

Cena broš. din 74.—, vez. din 92.—. Enajst najboljših novel in povesti enega izmed slovestvenih predstavnikov našega realizma. Povesti se odlikujejo po krepkih opisih slovenske malomeščanske družbe v času pred prvo svetovno vojno.

PREŠERNOVA KNJIZNICA

je tik pred izidom. Za ceno 69 dinarjev nudimo knjige:

1. Koledar Osvobodilne fronte za l. 1947

odlično opremljen in ilustriran z bogato pripovedno in poučno vsebino.

2. Prežihov Voranc: SAMORASTNIKI

knjiga, ki spada med najboljše slovensko pripovedno prozo.

3. Spomini na partizanska leta

s prispevki naših junakov, partizanskih borcev, ilustrirani od vodilnih slikarjev-partizanov.

NAROCILA ZA »PREŠERNOVO KNJIZNICO« SPREJEMAJO SLOVENSKI KNJIŽNI ZAVOD V LJUBLJANI IN POVERJENIKI PO TERENIH

DR. JIRI BENES:

V nemškem suženjstvu

V drugem predalu so bili transformatorji, menjalci napetosti za napravo, imenovano »Sterg.« Z njim so uravnavali lego polkroglice, s katero so raketni spreminjali smer. Tu je bila naprava »Ortler«, ki je na ukaz po radiu neodvisno od svojega radijskega sprejemnika, mogel zasakati polkroglo tako, da je povsem zapra odprtino, skozi katero je uhajala goreča sestavina kisika in vodika iz eksplozijskega cilindra in tako povzročila eksplozijo in uničenje rakete v zraku.

V tretjem predalu so bile radijske naprave za ravnanje z raketnimi krmili. Raketa hitrost — približno 1600 metrov v sekundi po desetih sekundah letanja — je zahtevala, da sta spremembo smeri uravnavali neodvisno druga od druge napravi že omenjeni »Sterg« in na krmila na vseh štirih repnih plavutih rakete. Vsako izmed teh štirih krmil je imelo svoj posebni električni motor, imenovan »Trimmotor.« Trimmotor je bil prav za prav majhna črpalka za olje, ki je pri 7000 obratih dosegla zmogljivost 21 HP in je s pritiskom olja premikala krmilo na levo ali desno. Trimmotor je bil zelo majhen in lahek. Vse štiri trimmotore bi brez težave spravil v aktovko. Njih delo pa je uravnaval tretji radijski sprejemnik, shranjen v tretjem predalu.

V četrtem predalu pa je bila priprava, ki je uravnavala čas poleta. Teoretično bi morala vzdržati delo motorja okrog 70 sekund. Po sedemdesetih sekundah naj bi dosegla višino devetdesetih kilometrov in hitrost 3600 kilometrov na uro. Njen akcijski radij na bi bil 3000 km. Če naj na kratko ponovim jedro tistega, kar so mi razlagali vojaki, zaposleni pri nadzorstvu, bi pojasnil takole: Raketo so izstrelili v predpisnem kotu 47 stopinj s stisnjanim zrakom.

V višini osemdeset metrov nad aparatom za start je začel delovati raketni motor in je od trenutka večal hitrost rakete. Dokler je deloval motor, se je raketa gibala podobno kakor topovska krogla v cevi. Ko pa je motor nehaj delovati, je letela raketa kakor topovska krogla, ko zapusti cev. Raketa je letela dalje, toda vedno počasneje in je v paraboli padala proti zemlji po balističnih zakonih. Čas delovanja motorja se je dal uravnati že pred startom. Tako na primer bi moral za obstreljevanja Londona iz Nižozemske trajati 10 sekund. Dalo se ga je podaljšati ali skrajšati.

»Topovski« cev je predstavljal nekakšen votel valj, ki ga je sestavljalo delovanje usmerjenih radijskih valov. Okrog izstrelilke je bilo osem do deset oddajnih postaj, katerih usmerjeni valovi so sestavljali cev. Raketa je letela po tej cevi. Če se je izmaknila iz določene smeri, je zadelo na žarek, žarek je sprožil robota, robot je pramaknil krmilno polkroglo in raketa se je vrnila v prvotno smer. Vse to je seveda delovalo samo do določene oddaljenosti.

Nameravali so namreč voditi raketo od zemlje samo toliko časa, dokler je ne bi našel opazovalec v letalu. Potem naj bi jo od vodil naprej in jo z ukazi po radiju pripeljal do cilja. Do tega pa ni prišlo, ker so opazovalca zelo pogosto hitro sestrelili ali pregnali. Kolikor so sploh izstrelili rakete proti Londonu, njih niso vodili po radiju in so dolžino in smer poleta uravnavali že pri tleh. Stalno pa so razmišljali o raketah, ki bi jih lahko vodili s tal ali iz letala in tako so bile opremljene tudi vse, tiste, ki so bile namenjene za preiškušnjo ali za vezbanje mostova. Ko so dele opremili z radijskimi napravami, so montažni voz prepeljali v dvorano, kjer so izdelali raketni motor. To je bil nenavadno zamotan stroj. Poskusil ga bom popisati tako, da bi si o njem mogoče napravili sodbo tudi tak, ki tako kakor jaz ni tehnik. Iz prve posode je prihajal vodik, iz druge pa kisik v kotel ki je bil pritrjen na turbino. Turbino je poganjala para, mešala je kisik in vodik v eksplozivno spojino, kateri je dodajala tudi potrebni pritisk, to se pravi, stisnila jo je na tlak, najbolj primeren za njeno eksplozijo. Para za turbino je bila stisnjena v posodo, podobno velikemu jajcu. Posoda je bila iz zlitine in preskušena na 270 atmosfer. Stisnjena eksplozivna spojina je šla po posebnih aluminijastih ceveh v tubo iz posebne zlitine, v katero je vhajala skozi

KUPIM

MOSKE IN ZENSKÉ OBLEKE, čevlje, perilo, rjuhe, kapne itd. kupujem. Alojz Zilja Drama, Gallusovo nabrežje številka 29.

V KOMISIJSKO PRODAJO SPREJEMEM vsotvarna, samo dobro ohranjena oblačila. Jostip Rojtna, Ljubljana, Aleksandrova cesta 3. S. P. 90/6.

VRECE kupujem vsako količino. Prodajalci prosim za vzorce. Trgovina z vrečarji Gilebe, Zagreb, Vlačka 31. 23.399-6.

TEODOLIT IN NIVELIRNI INSTRUMENT v dobri stanju znamke Wichmann (Wulstmaschine) kupimo nujno. Gustav Levčar, Medvedova ulica 14, telefon 34-61. 23.894-6.

AVTOPLAŠICE in značilne 400x15 za Topolino kupimo. Levčar, Medvedova 14, telefon 34-61. 23.893-6.

PSA VOLČJAKA, dobra čuvaja do 10 mesecev starega, kupim. Zaborščak, Domžale. 23.220-6.

MALOSLIKOVNO KAMERA takoj kupim; Leica, Retina, Dolina ali pa Agfa Karat. Ponudbe z navedbo cene poslati na o. g. odd. »Slov. poročevalca« pod »Super Dolina«. 23.418-6.

ELEKTROMOTOR 6-7 HP kupim. Ponudbe z opisom in ceno na o. g. odd. »Slov. poročevalca« pod »Znamko 6-7«. 23.508-6.

RADIOAPARAT v dobrem stanju kupim. Ponudbe z opisom aparata in navedbo cene poslati na naslov: Plut Damjan, Semic št. 25. 23.500-6.

SALONSKO STENSKO URO, dobro ohranjeno kupim. Ponudbe na o. g. odd. »Slov. poročevalca« pod »Stensko«. 23.492-6.

AVTO GUME 16x5 ali 4,5 kupim. Perko, Celovška 97. 23.504-6.

DINAMO Z VENTILATORIJEM za avto Adler-Junior kupim. Ponudbe pod »Adler« na o. g. odd. »Slov. poročevalca«. 23.485-6.

STIRI OBROCE ZA AVTO Topolino in gumo 400x15 kupim. Simičič, Rožna dolina, Cesta VIII./26. 23.488-6.

PEC NA ZAGANJE kupim. Pismeno ponudbe z ceno na o. g. odd. »Slov. poročevalca« pod »PEC 8«. 23.547-6.

MENJALNIK (Getriebe) za osebn. avto »Citroen« tipa 11 kupim. Dr. Ogorelec, živinovozdravnik, Vrhnika. 23.542-6.

DVE LETNE SADIKE SPARGLEVE kupim. Ponudbe: A. Kobilar, Litija 27. 23.536-6.

ZEPHIR PEC kupim. Ponudbe na oglas. oddelku »Slovenskega poročevalca« pod »Zephir«. 23.476-6.

ZELEZNO PECICO »gasperček« kupim. Naslov v ogl. odd. »Slov. poročevalca«. 23.477-6.

SKORNEJE st. 44x45 kupim. Naslov v ogl. odd. »Slov. poročevalca«. 23.478-6.

STROJNICO za obdelavo železa, kupim. Tovarna SETA — Tacen, št. Vid. Ljubljana. 23.452-6.

SKILPEK, nov ali dobro ohranjen kupim. Ponudbe na »DOKUP«, Ljubljana, Dalmatinska 6. 23.453-6.

STOJEČO ZELEZNO BLAGAJNO, manjše velikosti, kupimo. Preizkuševalnica električarjev — Tehnična srednja šola, Ljubljana. 23.454-6.

ZRACNICE ZA MOTOR 3.00-19 kupim. Dornik Franc, Cručev 77. 23.467-6.

VIŠKOE OMBARE, kuhinjske kredence, zložljive postelje, žimnice, posteljnino in drugo snažno pohištvo kupi trgovina »Ogled«, Mestni trg 3. 23.367-6.

BLAGO ZA MOSKO OBLEKO, boljše kvalitete, po možnosti s podlogo kupim. Naslov v ogl. odd. »Slov. poročevalca«. 23.331-6.

PIANINO kupim. Ponudbe z opisom in ceno na o. g. odd. »Slov. poročevalca« pod »Pianino«. 23.375-6.

KOMISIJSKA TRGOVINA Hinko Privšek, Sv. Petra nasip 29, pri Zmajskem mostu, tel. 44-43, kupi in prevzame v komisiji prodajo: pisalne stroje, otroške vozičke, linoleje, tekače, predposteljnice, brisače, zavese, pregrinjala, moške in žens. obleke, plašče, otročje, žensko in moško perilo, dežne plašče, razne servise; jezikovne, kavne, čajne in za liker, jedilni pribor, kuhinjske tehnične, daljnogledne, fotoaparate, radioparate, el. svetilke, likalnike in kuhalnike, posteljno perilo vseh vrst. 23.393-6.

Poizvedba

CIŽMAN JOŽE, rojen 1912. leta, intendant Kosovelove brigade, je po grešan od Velike noči 1945 na Pozežan. Kdor ve za njegov grob, ali kake druge vesti, se prosim, da javi proti povrnitvi stroškov očetu: Cižman Jože, Tacen 74, pošta št. Vid nad Ljubljano.